

متن پرسش

سلام علیکم: با عرض ادب و احترام خدمت استاد عزیز؛ در برخی پرسشهای عزیزان می بینم که گویی بشدت از آینده انقلاب و تثبیت جایگاه اون و ساخت تمدن نوین اسلامی دل نگران اند یا حتی نا امید شده اند و در عوض آرامش و طمانینه حضرتعالی در عین دغدغه مندی برایم جذاب و امیدوار کننده است. البته فشارهای ذهنی و عملی ناشی از مشکلات مختلف ملی و روزمره، گویی ما را از توجه به این نکته غافل کرده است که در افق انقلاب اسلامی به چه تمدنی نظر دوخته شده است و ساخت هر تمدنی بدون مشکلات و سختی ناممکن است. ابن خلدون در کتاب مقدمه اشاره خوبی دارد که تمدن ها حاصل سالها و نسل ها حیات بشری و تکاپو و جنبش اجتماعی اند و ساخت تمدن نیازمند صبر تمدنی است. خود تمدن غرب با تمام مشکلات عدیده فرهنگی، اقتصادی، نظامی و... اما حاصل سالها مرارت و تحمل سختی ها و مبارزات و حتی جنگهای طولانی مدت است و در کتب خود تاریخ تمدن می شود وضعیت بحران زده حتی شهرهایشان را دید که تشبیه شده اند به یک زاغه بزرگ با خدمات اولیه سطح پایین. گویی این از یادمان دارد می رود که این انقلاب صرفا یک حادثه سیاسی و واکنش به اقداماتی از رژیم پهلوی نبود بلکه نقطه عطفی در تاریخ تمدن سازی انبیاء و ائمه و زعمای اسلام است و همانگونه که حضرت امام فرمود، هدفش طنین ندای لا اله الا الله در سطح جهان و ریشه کن شدن کفر و شرک است. کم اتفاق تمدنی بزرگ در طول این چهل ساله رخ نداده که بزرگترین اش همین دوام یک انقلاب و حکومت دینی بمدت ۴۱ سال است که فوق العاده و بی سابقه است و حتی چنین فرصتی برای ائمه هم حادث نشد. مشکلات و بحران های امروز هم ناشی از همین بینش غیر تمدنی و عدم صبر و توکل است. اقتصادمان رنگ و بوی لیبرالیسم غربی گرفته، آموزش و پرورش مان پریشان است و حتی دستهایی در حوزه وجود دارد که آن را سکولار سازد و البته خود حوزه در برنامه ها و تصمیم سازی هایی درگیر مشکل و ساختارهای نیازمند تغییر و ناقص است و باید معرفت الضعف نسبت به حوادث پیرامون وجود داشته باشد اما با این همه اگر بفهمیم می شود با انگاره های بومی تمدن ساخت و از ساختارهای مثبت را در روح تمدنی خود استحاله کرد و آنرا جهت اهداف خودمان بکار گرفت و در بستر انقلاب اسلامی و گفتمان انسان سازش، نظام تمدنی بنا کنیم بلاشک اوضاع تغییر می کند و البته نکته اساسی تر که ما کمتر متوجه اش بوده ایم توکل و صبر است. هر تمدنی برای ساخته شدن درگیر مصائب می شود حال اگر تمدن اسلامی باشد که سختی هایش هم نمودی از اراده الهی برای سنجش ثبات قدم ملتهاست تا آنان رشد یابند و خود را متعالی سازند. مگر در طول نهضت نبوی نمی گفتند خدا پیامبرش را رها کرد و تمام مسیرهای گشایش مسدود است اما

همانگاه بشارتی رسید: «و اما بنعمه ربک فحدث». این سختی ها نعمت است و بلاشک خدا شما و پیامبرتان را رها نکرده بلکه این سختی ها شما را می پروراند تا متعالی شود. به شخصه معتقدم ساخت تمدن اسلامی تنها متکی به کنشگری و تصمیم سازی و کار انقلابی ما نیست بلکه بخش دیگرش توکل و اعتقاد به رزق من حیث لا یحتسب است که گویی خیلی از ما این گشایش و رزق و امتحانات الهی را فراموش کرده ایم و در نمی یابیم انقلاب و ما، نیازمند چنین سختی هایی هستیم تا عیوب را کنار زده و خود را به آن عالم انسان دینی نزدیک و نزدیک تر کنیم. عذر می خواهم طولانی شد و البته محضر حضرتعالی درس پس می دهیم. به امید پیروزی نهایی جبهه توحید و ظهور حضرت بقیه الله الاعظم. اللهم عجل لولیک الفرج

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: با نظر جنابعالی همراه و هم‌نگاه هستم. به‌خصوص در این قسمت که می‌فرمایید: «به شخصه معتقدم ساخت تمدن اسلامی تنها متکی به کنشگری و تصمیم سازی و کار انقلابی ما نیست بلکه بخش دیگرش توکل و اعتقاد به رزق من حیث لا یحتسب است که گویی خیلی از ما این گشایش و رزق و امتحانات الهی را فراموش کرده ایم و در نمی یابیم انقلاب و ما، نیازمند چنین سختی هایی هستیم تا عیوب را کنار زده و خود را به آن عالم انسان دینی نزدیک و نزدیک تر کنیم». موفق باشید